

Socialutskottets betänkande 2023/24:SoU10

En skyldighet att lämna uppgifter till Adoptionskommissionen

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till lag om skyldighet att lämna uppgifter till Adoptionskommissionen och lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen.

Den nya lagen innebär att myndigheter och auktoriserade samman slutningar, på begäran av Adoptionskommissionen (S 2021:08), ska lämna uppgifter som de förfogar över och som kommissionen behöver för att fullgöra sitt utredningsuppdrag i den del som rör kartläggning och analys av adoptions- verksamheten.

Sekretess ska gälla för uppgifter om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden hos Adoptionskommissionen i dess verksamhet som rör kartläggning och utredning av Sveriges internationella adoptions- verksamhet om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider skada eller men om uppgiften röjs.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 mars 2024.

Behandlade förslag

Proposition 2023/24:50 En skyldighet att lämna uppgifter till Adoptions- kommissionen.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
En skyldighet att lämna uppgifter till Adoptionskommissionen	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	7
Propositionen	7
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

En skyldighet att lämna uppgifter till Adoptionskommissionen

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om skyldighet att lämna uppgifter till Adoptionskommissionen
2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:50 punkterna 1 och 2.

Stockholm den 25 januari 2024

På socialutskottets vägnar

Christian Carlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christian Carlsson (KD), Fredrik Lundh Sammeli (S), Johan Hultberg (M), Yasmine Bladelius (S), Carita Boulwén (SD), Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S), Malin Höglund (M), Karin Rågsjö (V), Mona Olin (SD), Ulrika Westerlund (MP), Lina Nordquist (L), Leonid Yurkovskiy (SD), Thomas Ragnarsson (M), Martina Johansson (C), Unni Björnerfors (SD) och Marcus Wennerström (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2023/24:50 En skyldighet att lämna uppgifter till Adoptionskommissionen. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Utskottets överväganden

En skyldighet att lämna uppgifter till Adoptionskommissionen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ny lag om skyldighet att lämna uppgifter till Adoptionskommissionen och lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen.

Propositionen

Regeringen beslutade den 28 oktober 2021 att ge en särskild utredare i uppdrag att kartlägga och analysera hur regelverk, organisering och processer inom Sveriges internationella adoptionsverksamhet har fungerat tillbaka i tiden fram till i dag (dir. 2021:95). Syftet med uppdraget är att klargöra förekomsten av eventuella oegentligheter inom Sveriges internationella adoptionsverksamhet och hur regeringen, berörda statliga myndigheter, kommuner, auktoriserade sammanslutningar samt ideella organisationer och andra privata aktörer agerat och förhållit sig till eventuella oegentligheter utifrån respektive aktörs ansvar och roll. Utredningen, som har antagit namnet Adoptionskommissionen, ska redovisa sitt uppdrag senast den 16 december 2024 (dir. 2023:113).

Adoptionskommissionen, härefter även benämnd kommissionen, har i en begäran till regeringen påpekat behovet av en bestämmelse om uppgiftsskyldighet för myndigheter och auktoriserade sammanslutningar som ger kommissionen rätt att, utan hinder av sekretess, begära in de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för att fullgöra uppdraget. Vidare har kommissionen angett att det finns behov av en sekretessbestämmelse för att skydda uppgifter om enskildas personliga förhållanden i kommissionens verksamhet (S2023/00261).

I propositionen föreslås en ny lag om skyldighet för myndigheter och sådana sammanslutningar som är auktoriserade för förmedling av barn från utlandet för adoption att lämna uppgifter till Adoptionskommissionen (S 2021:08). Uppgiftsskyldigheten innebär att myndigheter och auktoriserade sammanslutningar, på begäran av Adoptionskommissionen, ska lämna uppgifter som de förfogar över och som kommissionen behöver för att fullgöra sitt utredningsuppdrag i den del som rör kartläggning och analys av adoptionsverksamheten.

Det föreslås också att sekretess ska gälla för uppgifter om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden hos Adoptionskommissionen i dess verksamhet som rör kartläggning och utredning av Sveriges internationella adoptionsverksamhet, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående

till honom eller henne lider skada eller men om uppgiften röjs. För uppgifter i en allmän handling föreslås att sekretessen ska gälla i högst 70 år.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 mars 2024.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion med anledning av propositionen. Utskottet anser att riksdagen bör anta regeringens lagförslag av de skäl som anförs i propositionen. Därmed tillstyrker utskottet propositionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2023/24:50 En skyldighet att lämna uppgifter till Adoptionskommissionen:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om skyldighet att lämna uppgifter till Adoptionskommissionen.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om skyldighet att lämna uppgifter till Adoptionskommissionen

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Myndigheter och sådana sammanslutningar som är auktoriserade för förmedling av barn från utlandet för adoption ska på begäran av Adoptionskommissionen (S 2021:08) lämna uppgifter som de förfogar över, om kommissionen behöver uppgifterna för att fullgöra sitt utredningsuppdrag i den del som rör kartläggning och analys av Sveriges internationella adoptionsverksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2024.

2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 42 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

42 kap. 9 §¹

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden hos

1. kommissionen för granskning av de svenska säkerhetstjänsternas författningsskyddande verksamhet i dess verksamhet för sådan granskning, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men,

2. kommissionen för utvärdering av nationell krishanteringsförmåga med anledning av naturkatastrofen i Asien i dess verksamhet för sådan utvärdering, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs,

3. kommissionen för granskning av regeringens, Utrikesdepartementets och utlandsmyndigheternas arbete med att uppnå frigivning av två svenska medborgare i utlandet (UD 2021:01) i dess verksamhet för sådan granskning, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs,

4. sannings- och försoningskommissionen för tornedalingar, kväner och lantalaiset (Ku 2020:01) i dess granskande verksamhet, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs, *och*

5. sanningskommissionen för det samiska folket (Ku 2021:02) i dess granskande verksamhet, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.

4. sannings- och försoningskommissionen för tornedalingar, kväner och lantalaiset (Ku 2020:01) i dess granskande verksamhet, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs,

5. sanningskommissionen för det samiska folket (Ku 2021:02) i dess granskande verksamhet, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs, *och*

6. *Adoptionskommissionen (S 2021:08) i dess verksamhet som rör kartläggning och utredning av Sveriges internationella adoptionsverksamhet, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.*

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuåttio år.

¹ Senaste lydelse 2022:874.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2024.